

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 30 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Moderni apostoli.

Apostoli so bili neustrašeni oznanjevalci in bojevniki Kristusovega nauka. Ko se je svet najgloblje vtopljal v lastnih strasteh in brezmejni sebičnosti, so ti neupogljivi junaki hodili od dežele do dežele, od mesta do mesta ter neustrašeno propovedovali resnico.

Velik del te apostolske naloge vrši danes krščanski časopis. Od vasi do vasi, od hiše do hiše hodi ter brani krščansko resnico, poučuje in pojasnjuje, opozarja na nevarnosti in sovražnika, ki skuša prikrito ali neprikrito oropati ljudstvo tistega, kar mu daje največ moči in upanja v vseli bridkostih življenja in umiranja.

Dvakrat bolj je to potrebno danes, ko hodijo tudi brezverski apostoli, svobodomiselnih časopisov, od vasi do vasi, od hiše hiše ter zastupljajo družine najpreje z mržnjo proti tistim, ki javno izpovedujejo krščanska načela, proti duhovniku in Cerkvi, potem z versko mlačnostjo in brezbriznostjo, končno z brezverstvom ter odkritim sovraštvom proti vsemu, kar je verskega in božjega.

Le pogledjte v tiste družine, kjer je brezverski časopis zastupljal že dolgo vrsto let: malo jih je, ki redno izvršujejo svoje verske dolžnosti, še manj jih je, ki bi jim bilo pošteno življenje na bolj srečna zadeva. So, a malo jih je, kakor jih je med tistimi, ki so vedno z ljubeznijo sklepala krščanskega beriva, malo, ki bi bili skregani z Bogom in svojo vestjo. So, a malo jih je.

To je šola krščanskega časopisa in drugo je šola brezverskega časopisa.

To je prav tako kot je v deželah državnih brezverskih šol. V državnih šolah, kjer imajo vsi in vse pravico govoriti, samo Bog ne, se vzgajajo otroci, iz katerih izhaja rod brezobzirnih sebičnejšev, okrutnejšev, upornežev, tatov, morilcev, samomorilcev in propalic. Francoske in ameriške uradne številke govore tako. So tudi dobri otroci, ki pridejo iz brezverskih šol — a malo jih je — vedno manj.

Iz verskih šol v istih deželah pa stopajo v življenje otroci, ki jim jo poštenost do Boga, do bližnjega in do sebe prva do stvar, in če v človeški slabosti palejo, se zavedajo tega ter popravijo. So tudi slabi

otroci, ki pridejo iz teh šol — a malo jih je. Zopet govore številke.

Prav tako je s slabim in dobrim časopisom. Številke nimamo zato, ker jih ni nihče zapisal — a dolgoletna skušnja, žalostna skušnja govore še glasneje kot vse številke.

Zato, kar vas je vernih, in vam je pri srcu krščansko življenje v družinah, ne dopustite v svojo hišo šole, ki počasi, a vztrajno in nezdravljivo zastuplja. Brezversko časopisje nas je dovolj zapelalo, da smo pri volitvah izbrali može, ki so nas za Judežve groše prodali centralizmu, ki nas versko zastuplja, nam hoče vriniti brezversko šolo, ki neusmiljeno sega v naše žepce in se redi z našimi žulji, z našim bogastvom zasipa porodico v Belgradu, mi pa delamo, delamo, stradamo in s strahom gledamo v bodočnost.

Vse pa je uspeh slabega časopisa, ki smo ga iz lastnega plačevali, da nas je zastupil.

V vsako krščansko hišo pa naj tudi še zapreji prihaja krščanski časopis, moderni apostol Kristusove resnice in apostol prave resnične svobode. Stori veliko delo in pregovori prijatelja, da naroči krščanski časopis.

Številke govore, kriče.

V današnjem Razgledu po domovini berete dopis iz D. M. v Polju. Dopisnik nam pove, da se je v občini D. M. v Polju spilo od 1. januarja letošnjega leta do 20. novembra — 157.081 litrov vina, do konca leta moramo sorazmerno šteti 170 tisoč litrov. Če računamo, da vsak liter stane piveca povprečno 40 K, potem pridemo do groznega zaključka, da bo samo ta občina spila letos vina za 6 milijonov 800 tisoč kron — žganje tu ni vračunjeno. Svota, ki je ogromna tudi pri sedanji majhni vrednosti denarja, toliko ogromnejša, če pomislimo, da jo spravi skupaj med veseljem in rajanjem ljudstvo, ki ni ravno bogato!

Pomislite, kaj bi se dalo vse napraviti iz tega denarja! Sami izpeljete tramvaj iz Ljubljane do srede svoje vasi in imate v dveh letih vse plačano; zidate lahko najmodernejšo občinsko ubožnico in jo boga-

to oskrbite, ubogi vam bodo vsa stoletja hvaležni; gotovo imate še celo vrsto drugih najnujnejših potreb, ki bi se z lahkoto plačale v nekaj letih. Poleg tega bi bilo več treznosti, zato več dela, zato več zaslužka — pa tudi več lepega miru in sloge po družinah.

Pa nikar ne mislite, Poljci, da to samo na vas leti, žal, da ne samo na vas. Vse občine po Slovenskem plačujejo leto za letom milijone samo zato, da tem bolj lahko mori revščina naše ljudstvo, samo zato, da je tem več prepira in nezvestobe po naših družinah, zato, da je več otrok bednih, siromašnih, zanemarjenih.

In mi se zgražamo in pridušamo, če država razmetava milijone. Ogabna hinavščina! Saj jih celo vsaka občina, ki šteje samo par tisoč ljudi, meče skozi okno — ne enega, temveč po več!

Pa se hudujemo nad davki in dokladami in draginjo! Čemu? Če odrinemo vsako leto sedem, osem, deset milijonov zato, da pamet izgubimo, bomo že še odrinili kakšen milijonček državi, da nam potom šole in sodnije izgubljeno pamet — vrača.

Vsi različni paragrafi, ki jih kujejo že tri leta v Belgradu, niso počenega groša vredni, ker kracarije, ki jih napišejo vsi naši uradi, so traparije, vse naše delo po raznih izobraževalnih in orlovskih društvih je brezplodno, dokler ne zgrabimo hudiča, ki hodi okrog ter kar nadebelo žre naše milijone, naše družine, naše otroke in našo poštenost, naravnost za roge.

Oprostite naši robotosti — sedem milijonov za eno občino vsako leto niso mačkine solze.

Ali smo ali nismo?

Zadružništvo je socialna ustanova, ki hočeboljšanje blagostanja človeške družbe. Za blagostanje je potrebno z ene straniboljšanje gmotnih razmer, z druge strani odprava socialnega zla, ki največ škoduje blagostanju. Zato mora zadružništvo ravnotako delovati za moralnoboljšanje človeške družbe, za odpravo socialnega zla, kakor za gmotni napredek.

Največje socialno zlo pri našem ljudstvu je alkoholizem. Alkoholizem ovira pri nas gospodarski napredek, alkoholizem uničuje družinsko srečo, alkoholizem ubija razum, pamet in poštenje, alkoholizem spravlja na svet rod slabih, bebcev, duševnih in telesnih pohabljenec. Alkoholizem je pri Slovencih največja narodna nesreča, največje socialno zlo.

Poglejmo naše zadrugе, ali izpolnjujejo poleg gospodarskih tudi svoje moralne naloge, ali jim je pri srcu zboljšanje in vzgoja svojih članov, ali se bori oproti najhujšemu socialnemu zlu, proti alkoholizmu?

Kdor gre okrog po naši domovini, na žalost opaža, da naša konsumna društva, naša kmetijska društva ne vršijo svojih moralnih nalog, ne vzgajajo zlasti k treznosti in da le preveč enostransko vidijo svojo nalogo v zboljanju gmotnih razmer članov. Ne vidijo ali pa nočejo videti, da je vsako zboljšanje gmotnih razmer nemogoče in delo za ljudsko blagostanje brez uspešno, dokler ne izvršijo prve in najvažnejše naloge, dokler ne ustvarijo temelja blagostanja: nov rod. Ne vidijo zlasti tega, da je za zboljšanje blagostanja, za zdrav socializem treba ljudi vzgajati.

Kako delajo v tem pogledu naše zadrugе, naj navedem samo en primer. Bil sem pred kratkim s tujcem iz tužnih delov naše države, ki si je ogledoval naše gospodarske razmere in še posebej naše zadrugištvu, v nekem delavskem kraju (ime bom iz obzirnosti zamolčal). Bilo je ravno v soboto popoldne, plačilni dan. Peljal sem ga v malo prodajalno. Za durmi stoji sodček žganja. V prodajalni se drenjajo delavci, katerim toči prodajalka žganje. Peljal sem ga potem v gostilno, ki se računa za najboljšo v kraju, da si naroči orenočišče. Zopet ista slika. Pri mizah se lijo delavci, pred njimi »frakelinec, v »frakelinke pa »jeruš. Da bi tujcu pokazal, tako deluje zadrugištvo, ga peljem nazadnje še v konsumno društvo, v trdni nati, da bova tam našla nasprotno sliko, da bom tujcu lahko pokazal, da vsaj zadrugištvu gre nova pota, da zgaja nov rod. Tola o sramota — tudi tam sva našla delavce, ki so praznili »frakelinec. Cela vrsta jih stoji že praznih na mizi, cela vrsta še pripravljenih za člane-odjemalce! Nisem se pobahal, samo malodušno sem se skušal opravičiti, da so v tem kraju sicer dobri ljudje, toda žganjepitje da je to že v krvi, da delavstvo živi tako že stoletja. Tujec je bil obziren in ni ničesar rekel, gotovo pa si je mislil, da to pač ni zadrugištvo, ako tako vzgaja delavstvo, da je to čisto golo profitarstvo pod zadrugišno firmo, ki niti ne kaže volje delati za odpravo socialnega zla.

Navedel sem Vam en primer, ki sem ga doživel in nehote me vprašate, ali imamo veliko takih zadrug, ki točijo alkohol, ki prodajajo svojim članom jeruš. Rečem Vam, skoro vse so take, skoro vsa naša konsumna društva in naša kmetijska društva. Ne samo, da prodajajo pijačo na ven, »čez ulice kot pravijo, ampak naravnost v prodajalnici toči o vino in žganje in mnoge so celo otvorile lastne gostilne, o katerih se radi pobahajo, da jim dobro nečejo, boljše kot prodajalna

In vsled tega, dragi zadrugarji, zlasti Vi konsumarji, sem napisal zgoraj vprašanje, ali smo ali nismo. Da veliko vprašanje je, ali smo zadrugarji, ali nismo. Ali delamo in želimo res ljudsko blagostanje potom zadrugištva, ali smo isti krvoseji na ljudskem blagostanju in ljudski sreči, kakor so razni brezvestni gostilničarji in trgovci. Zato bi si upal trditi, da nismo pravi zadrugarji.

Povedati moram odkrito in naravnost, da je naše konsumarstvo zgrešilo svoj cilj, da hodi napačno pot. Tam, kjer je domovina konsumarstva, kjer so zadrugištvu konsumi ustanovili temelj za delavsko blagostanje in dvignili delavca na višjo stopnjo, na Angleškem so hodila in še hodijo konsumna društva druga pot. Tam konsumna društva vsakoletno dajejo del čistega dobička za kulturne in prosvetne svrhe; tam se v konsumih ne potoči niti kapljice alkohola, nasprotno konsumna društva ustanavljajo brezalkoholne gostilne in klube za delavstvo. Tam se konsumna organizacija lahko pobaha, da je veliko, zelo veliko storila za odpravo socialnega zla, alkoholizma. Tam je konsumna organizacija ustanovila številne delavske knjižnice in čitalnice, med njimi celo eno iz največjih knjižnic na Angleškem. Tam konsumna organizacija skrbi za zdrava stanovanja delavca, za zdravo družinsko življenje.

In pri nas? Rekel sem, da so skoro vsa naša konsumna društva na napačni poti. Imen in krajev ne bom navajal, ker kdor resnico gode, pravijo, mu gosli zbijajo, in pa ker bi moral naštet kar povrsti naša konsumna društva in k temu še nekaj kmetijskih zadrug. Vendar eno belo vrano imamo, kmetijsko nabavno in prodajno zadrugo namreč, ki ima gostilno in sicer brezalkoholno gostilno, t. j. kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Kamniku. Malo je tega, zelo malo ali vendar vsaj eno zeleno drevo v strašni puštinji, vsaj en dober vzgled za posnemanje drugim.

Ugovarjal bo kdo in rekel: ako točijo žganje gostilne in zasebne trgovine, potem ga moramo tudi mi, sicer ljudje niti drugih stvari ne bodo pri nas kupovali. Napačno, čisto napačno! Ako liberalni gostilničar, ki ne pozna Boga in ne hudiča, ampak samo svoj žep, prodaja ljudstvu zaradi svojega profita strup, zastupa ljudstvo dan za dnem brez vesti in brez krščanskega usmiljenja, ali ga morajo potem tudi konsumna društva?

Zgodil se je slučaj, da se je delavec v gostilni tako napil žganja, da je prišel ven in obležal mrtev. In ali mislite, da se je temu gostilničarju kaj zgodilo? Niti koncesije mu niso vzeli. In če prav premislimo, ali ni v tem slučaju gostilničar kriv, hudo kriv smrti svojega bližnjega! — Apotekarjem je prenovedano prodati strupe ljudem, ki nimajo od oblasti zato potrebne dovoljenja. Za žganje ni treba pijancu nobenega dovoljenja; tega strupa si lahko kupi toliko, da obleži v jarku, na cesti, na pol živ ali mrtev. Ta strup dobi v gostilni vsakdo, ki pride, star ali mlad, trezen ali pijan.

In če so gostilničarji in žganjetoči tako nesocialni, tako nekrščanski in tako sobični, ali ni tembolj naloga zadrug, da

hodijo socialno pot, da v praksi izvršujejo ljubezen do bližnjega in da v svojem delokrogu storijo vse, kar se da za zboljšanje blagostanja, za pravo srečo kmetstva in delavskega ljudstva. Zato so se ustanovile zadrugе, da kmetu in delavcu pomagajo, ne pa da so kmetu in delavcu v pogubo, kakor jim je bil v pogubo brezvestni gostilničar in trgovec.

Veliko je raznih izgovorov in ugovorov za pijančevanje. Med mnogimi samo še par. Rekli boste: saj nam je Bog dal vino, kaj pa bomo ž n im? Pa tudi žganje ni vedno škodljivo! Prav imate, vino je božji dar kot kruh, samo ne tako potrebno. Toda vsako uživanje ima svoje meje, preko katerih najboljša stvar lahko postane škodljiva ali celo naravnost strup. Ako bi se vino uživalo zmerno, nihče ne bi imel ničesar proti temu. Saj ga pridelujemo, saj vinogradniki od tega živijo in kolikor ga ne moremo prodati drugam, se ga pač popije doma. Toda od vina se jih mnogo upijani, hudo do nezavesti upijani in zelo pogosto upijani. To, kar bi moglo biti dobrota, postane vsled rednega nezmernega uživanja nesreča, socialno zlo, človeški strup. Vsled tega nezmernega rednega uživanja, vsled ukoreninjenega, splošno razširjenega pijančevanja, je pri nas postalo potrebno gibanje za popolno zdržnost, bojno proti alkoholno gibanje, — s klinom, nezmerne s popolno vzdržnostjo! Za zaradi vzgleda je potrebna popolna zdržnost, sicer ljudje ne verjamejo, da je to sploh mogoče.

In zadrugištvo, zlasti konsumarstvo, je poklicano, da v tem boju stoji v prvi vrsti in pelje najhitejše, najbrezobzirnejše borbo, ker je zadrugištvo socialna ustanova, alkoholizem pa naše največje socialno zlo. Dokler se naše konsumne zadrugе ne bodo zavedle te svoje naloge, ne bodo mogli trditi, da skrbijo za ljudsko blagostanje in bodo gostilničarji in trgovci upravičeno kazali na nje in vpraševali: »V čem se pa razločujejo od nas, v čem so boljše?«

Mi zabavljamo radi na boljše in že leta prerokujemo, da se bo njihov režim in nesrečna Rusija pod njihovim režimom vsakčas zrušila. Res je, za psa je njihovo gospodarstvo in česar ni v Rusiji razdejala in uničila svetovna vojna, za njo dolgoletna notranja vojna in za tem še hude letine v obširnih delih ruske države, to so uničili ruski boljše. Uničili so tudi rusko zadrugištvo. Ena pa jim moramo priznati in čeprav samo eno, zato pa tem večjo zaslugo: odpravili so in temeljito iztrebili alkoholizem. Dočim je carski režim v tem pogledu hudo grešil našim ruskim narodom in zaradi dohodkov iz monopola »vodke« (žganja) ugonabljal ruski narod, so boljše pogumno, brezobzirno in brez strahu pred največjim ovirami ali nova pota, šli socialno pot ozdravljenja in stremjenja ruskega naroda. In zgodovina jim bo morala priznati to dobro delo na ruskem narodu, priznati to veliko zaslugo.

Naj si torej naše zadrugištvo vzame vzgled od angleškega konsumarstva. Naj začne hoditi ista pota in delati res vsestransko za ljudsko blagostanje, delati zlasti za odpravo socialnega zla — alkoholiz-

ma in tako ustvarjati nov rod, zdravejši in treznejši rod, ki bo nositelj zdrave, socialnim zahtevam odgovarjajoče družbe in ki bo bolj srečen nego od alkohola zastrupljeni naš rod.

Slovenskemu ljudstvu!

Nabiralna akcija za menzo katoliških akademikov v Ljubljani je po večini končana — le v nekaterih župnijah zanjo še zbirajo.

Slovensko katoliško ljudstvo je dejansko pokazalo, da čuti brezpogojno potrebo katoliške inteligence in ji je za časa njenih študij požrtvovalno priskočilo na pomoč. Pripomoglo je, da bo letos, materialno vsaj deloma preskrbljeno, moglo veliko število naših visokošolcev nadaljevati svoje študije na univerzi.

Čutimo globoko hvaležnost napram vsem, ki so nam v kakršnemkoli oziru pomagali, čutimo pa tudi dolžnost, da se jim javno zahvalimo.

Posebno zahvalo dolgujemo preč. gg. duhovnikom, ki so potrebo takega nabiranja obrazložili, organizirali in centralnemu odboru nabrano zbirko odposlali. Katoliška laična inteligenca tega ne bo nikdar pozabila. Bog Vam stoterno povrni!

Zahvaljujemo se dalje našim sestram v Marijinih družbah in bratom Orloom, ki so vzeli v roke pobiranje in dovažanje ter se niso ustrašili nobenega truda, da zagotovijo akciji popoln uspeh.

Zahvaljujemo se vsem, ki so dejansko darovali — našim vrlim kmetom, ki so tako obilno prispevali v živilih vkljub slabi letini in vsem onim, ki so prispevali v denarju.

Katoliško misleči visokošolci se bodo izkazali hvaležne z vztrajnim študijem, z zvestobo načelom, po študijah pa z delom za krščansko ljudstvo.

V Ljubljani, 27. novembra 1922.

Lojze Čampa,
t. č. predsednik »Danice«.

Vatovec France,
t. č. predsednik »Zarjec«.

Iz Kmetiskih Zvez.

Koledarček JKZ se je v naših kmetiskih družinah že tako udomačil, kakor »Družinska pratika« ali knjige družbe sv. Mohorja. Kmet in gospodar, ki ga je enkrat kupil, ga naslednja leta ne more več pogrešati. Letos stane koledarček po pošti 30 K, če pa se naroči 10 izvodov skupaj, pa 28 K.

Koledarček imajo v zalogi: Tajništvo J. K. Z. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, knjigarna Ničman v Ljubljani, Krajec Novomesto, tajništvo SLS Maribor, Cirilova knjigarna, tajništvo SLS Celje, tajništvo SLS Novomesto, Ilirija, Kranj.

Občni zbor KZ v Strugah se je vršil 5. t. m. Bil je prav dobro obiskan. Se bolj kot z udeležbo pa smo bili zadovoljni z delom občnega zbora. Temeljito smo se porazgovorili o organizaciji K. Z. v Strugah in okoljskih občinah. Občni zbor je izrazil željo

naj bi se v najkrajšem času vršili občni zbori po vseh podružnicah in takoj nato okrajni občni zbor kamor naj bi prišel poročat g. dr. Korošec. Razpravljali smo o našem glasilu in sklenili, da moramo ob novem letu razviti agitacijo in pridobiti še več naročnikov. Končno je poročal predsednik Pogorelec o nameranih davčnih spremembah in zborovalci so z ogorčenjem protestirali proti temu reakcionarnemu načrtu. Sklenili smo tozadevne resolucije in jih odposlali Jugoslovanskemu klubu s prošnjo, da podpira naše zahteve.

V Prečni pri Novem mestu smo imeli 12. t. m. občni zbor K. Z. Udeležilo se je 184 mož, ki so izvolili Jožeta Somraka za načelnika in Josipa Ambrožiča za tajnika. Občni zbor je soglasno in z velikim navdušenjem izrekel zaupnico Jugoslovanskemu klubu. V nadaljnjih resolucijah zahteva K. Z. krščansko šolo, popolno svobodo katoliške cerkve v državi in pa znižanje carine za pršutarje. Občni zbor protestira proti nameranim novim davkom in zahteva izenačenje davkov za celo državo.

K. Z. v Stopičah pri Novem mestu je sklicala 19. t. m. javen shod, ki je bil predvsem protestni shod proti sedanjim vlastožreem in razdiralcem našega blagostanja. Zborovalci so protestirali proti razkristjanjenju šol in izjavili, da si krščanski stariši ne bodo nikdar pustili usiliti brezverskih šol in brezverskih učiteljev. Zbor je končno z velikim navdušenjem izrekel zaupnico Jugosl. klubu in sklenil resolucijo s katero zahteva takojšnji razpis novih volitev za narodno skupščino.

OKRAJNIM KMETSKIM ZVEZAM IN PODRUŽNICAM K. Z.

V okrožnici je podpisano tajništvo poveljalo vse K. Z. naj v najkrajšem času skličejo občne zbere in nam javijo novoizvoljene odbore. Ponovno pozivamo vse K. Z., da skličejo občne zbere vsaj še pred Božičem. Javite podpisane tajništvo, če je potreba, da pošljemo govornika. V zimski dobi naj vsaka K. Z. priredi več sestankov, predavanj, ali zborovanj, da bomo organizacijo poživili in našim članom poročali o sedanjih razmerah in nalogah K. Z. Poberite članarino. Le tisti, ki redno plača članarino, je pravi član organizacije. Agitirajte za »Domoljubca«.

Tajništvo J. K. Z. v Ljubljani.

Na trebuhu.

Goriška ima svoje Bendlje in Peternele, ki prodajajo Slovence italijanskim fašistom, Slovenija ima pa svoje samostojneže, ki pročujejo Slovence velesrbskim pijavkam.

Zadnji občni zbor samostojnežev je to zopet pokazal v bengalični luči. To, kar so govorili samostojni poslanci, presega že vse meje suženjstva. Sedaj razumemo, zakaj Belgrad dela z nami in našimi žepi, kar se mu zljubi: saj samostojneži pojejo vladi slavo in čast za vsako breco, ki jo da vlada Slovincem in poljubljajo škorenj, s katerim nas suva Pašić vedno tam, kjer nas najbolj boli.

Občni zbor SKS, ki se je vršil 27. t. m. v Ljubljani, je zopet žalosten dokument, da

smo Slovenci sužnji in nič drugega kot sužnji. Zato svojo usodo zaslužimo.

Minister Pucelj je bolj navdušen kot sam vojni minister zagovarjal tri milijardni kredit za vojsko. Nismo mogli verjeti lastnim ušesom. Ni še dovolj davka, samostojneži so navdušeni, da plačamo še te tri milijarde večinoma belgrajski porodici, ki bo od teh milijard dobila več kot naša armada.

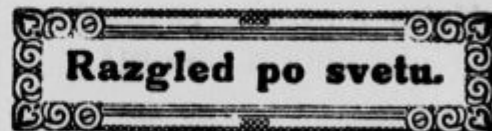
Minister Pucelj je vneteje kot Pribičević zagovarjal centralizem, to se pravi nadvlado Srbov nad Slovenci, centralizem, za katerega smo mi plačali že na stotine milijonov.

Minister Pucelj pa ni nič povedal, kakšno oganjo vlogo igra glede izvozne carine. Srbski listi prinašajo poročila, da je preje Pucelj z veliko težavo svojim tovarišem utemeljeval potrebo visoke izvozne carine za prašice, sedaj pa, ko so ga naš kmetijski poslanci ostro orozirali na krivico, ki se godi kmetiskemu stanu, pa je uprizoril dogovorje prepir z dr. Žerjavom. Ne vemo, koliko je resnice na poročilih belgrajskih listov — res pa je, da je Pucelj šele sedaj dogovoril prepir z dr. Žerjavom, ko je kmet radi izvozne carine gor plačal.

Poslanec Kušar je govoril o letniku 1898. O da bi rajši molčal! Zakaj nikjer niso samostojneži ustrelili takega kozla, kot so ga v tej vadevi. Ves letnik 1898. ve, da »vsemogočni« samostojneži, ki sede v vladi, nič niso mogli narediti, dočim so naši poslanci, ki niso v vladi in ki jim vlada povsod polena pod noge meče, vendarle dosegli odpust. Dokaz, da samostojneži nič z mezincom niso genili. Če Kušar po toči zvoni, naj ve, da je preozno.

Poslanec Mjenc je povdarjal, da Slovenija manj plačuje kot prečama. Ali je to uvod za vlogo, ki jo hočejo samostojneži igrati, ko se bo razpravljalo o novem davčnem zakonu?

O žalostna nam majka, dokler bomo imeli Slovenci take izdajice med sabo.

DOMA.

Položaj v Belgradu še ni razčiščen. Vse čaka na končne sklepe Hrvatskega bloka. Pašić in Pribičević sta do zadnjega skušala zatreti prihod hrvatskih poslancev v narodno skupščino; ko pa je Pašić dobil z dvora migljaj, naj ne ovira dohoda Hrvatov v Belgrad, je svojo taktiko spremenil in se sedaj samo še Pribičević trudi v potu svojega obraza, da prepreči dohod. Iz vsega tega vidimo, kako nespametno so-ravnali Hrvatje, ki niso takoj od začetka došli v parlament: Pašić in Pribičević bi bila nemogoča.

Na Goriškem ustanavlja vlada slovenske fašiste, ki jih je nabrala med slovenskimi izdajicami. Sicer jih ni dosti, a vedno se dobi ljudi, ki za drag denar tudi dušo prodajo hudiču. Slovenski fašisti bodo tudi izdajali list: Glas Julijske krajine, ki ga nihče ne bo bral, da ga bo vendar vsak drugi Slovenec zastoj dobival. Plačala bo vlada.

Je podobno kot pri nas. Slovenske izdajice — samostojneže in mladoliberalce — podpira vlada in plačuje njihove liste.

DRUGOD.

Svetovna politika se sedaj suče okrog Turkov, ki so s svojo zmago, gospodom v Londonu in Parizu precej štrono zmešali. Vozel se odvezuje v Lozani, mestu ob Genfskem jezeru v Švici, kjer so se zbrali zastopniki velike in male antante ter Izmet-paša, zastopnik turške vlade v Angori (sedanje glavno mesto Turčije, 40000 prebivalcev, Mala Azija). In sedaj »razgovarajo«. Izmet-paša pravi: O morskih ožinah med Evropo in Azijo (Bospor, Dardanele, Galipol) bomo govorili tisti, ki smo prizadeti in ki moramo te ožine rabiti (tu v prvi vrsti misli Rusijo), Carigrad bo čisto naš brez angleških policajev in meja na Balkanu se potegne do reke Marice, ob kateri pa naj bo pas ozemlja čisto prost za prost dohod Bulgarije do morja, Tracija zahodno od Marice pa naj sama glasuje, kam hoče. Angležem in Francozom to govorjenje ni po volji, zlasti ne to, da bi se o usodi ožin brez njih odločevalo. Tudi za zapadno Tracijo nečjo dovoliti glasovanja, zlasti, ker se temu protivi Grčija, katera je po svetovni vojski potegnila skoro do carigradskih predmestij. Dočim v Lozani »razgovarajo«, pa turška armada zaseda Tracijo in bo s tem postalo »razgovaranje« odveč. V zadnjem času so Turki zopet zasedli Odrin, pri katerem je svoj čas padlo toliko Srbov in Bolgarov in ki je bil dosedaj v grški posesti.

V Italiji vse čaka, kaj prinese fašistska politika. Dosedaj so Italijani zadovoljni. Lira se je dvignila. Zadovoljni pa niso Slovenci, ki morajo še vedno tako pre-

našati krivice, ki jih jim prizadevajo fašisti kot preje.

Na Češkoslovaškem so pred par leti odpadniki ustanovili narodno cerkev. Ker pa je za vsako cerkev, če je še tako slaba, treba nekaj več vsebine kot brezverstvo in sovražstvo do katoliške cerkve, zato narodna cerkev prav hitro propada. Mnogo zapeljancev se je že vrnilo v katoliško cerkev.

Ukrajinci in Poljaki so si od nekdanj smrtni sovražniki. Že v Avstriji, kjer so imeli Poljaki vedno prvo besedo v Galiciji, so preganjali Ukrajince, ki prebivajo v Vzhodni Galiciji. Po vojski je pripadel večji del ukrajinske Galicije k Poljski državi — Ukrajinci so prišli z dežja pod kap. Poljaki zatirajo Ukrajince potom šol, v državni upravi, v politiki, zapirajo njihove voditelje itd. Te dni so voditelji ukrajinskega naroda izdali spomenico, naslovljeno na ves kulturni svet, v kateri na široko opisujejo krivice, ki se jim gode.

Francoze skrbi. Nemčija ne more več plačevati, Francija pa od Nemcev živi. Zato se Francozi na vse načine trudijo, kako bi mogli iztisniti iz Nemcev zadnji pšenig. Sedaj so poslali gospoda Klemansoja v Ameriko, da bi jo pridobil za pomoč proti Nemčiji. V Ameriki so Klemansoja lepo sprejeli in pogostili, kot se olikanim ljudem spodobi, v politiki pa pravijo, da bodo hodili svoja pota, ne pa francoskih.

V Angliji postaja vprašanje brezposelnih vedno bolj pereče. V velikih množinah so prišli v London in zahtevajo od vlade, naj pomaga. Za Bonar Lawa, katerega stranka je na krmilu in se dosedaj ni dosti pečal socialnimi vprašanji, je to težka preskušnja.

6. Žvepljana vina je piti šele po 4 tednih po žvepljanju, pretakanju, ko se žveplo izgubi iz vina, vsede na dno.

7. Šibka in za takojšnji konzum namenjena vina pretakamo samo enkrat.

8. Boljša vina pretočimo tudi koncem aprila oz. spomladi dvakrat.

9. Fina buteljna vina tudi po trgatvi v jeseni (torej trikrat).

10. Pretakati je vedno pri lepem vremenu.

Franjo Kofol, drž. okrajni ekonom.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	20. nov. 24. nov. 27. nov.		
	K v	K v	K v
ameriški dolarji (eden)	240 —	— —	246 —
avstrijske krone (sto)	— 32	— —	— 38
češkoslov. krone (ena)	7 82	7 82	7 82
angleški funti (eden)	1074 —	— —	1102 —
francoski franki (eden)	16 80	— —	17 74
italijanske lire (ena)	11 16	11 30	11 78
bolgarski levi (eden)	— —	— —	— —
carski rublji (sto)	— —	— —	— —
nemške marke (sto)	3 60	4 40	— —
rumunski leji (eden)	— —	1 60	— —
švicarski franki (eden)	— —	— —	46 40
poljske marke (sto)	— —	— —	— —
mažarske krone (sto)	— —	— —	— —

g Denarja iz nikla ne bo. Finančno ministrstvo je preklehalo sklep, s katerim se je dovolilo kovanje denarja iz nikla in za katerega je bil kredit že dovoljen. Je pa to storilo zato, ker bi bili stroški za kovanje dvakrat večji, kot pa bi znašal denar, ki bi ga nakovali.

g Naš dinar zopet hitro pada. 27. nov. je stal v Curihu na 1.85, dočim je bil pred kratkim že na 2.30.

CENE.

Ljubljanski trg. Cene govejega mesa so se znižale za 1 dinar. Goveje meso I. vrste zadnji del stane največ 48 K, prednji 44 K, dolžni mesarji, ki vzdržujejo še ceno 52 K za zadnji del, so se ovadili sodišču. Položaj na govejem trgu je v toliko ugoden, da je cena 52 K za volovsko meso I. vrste pretirana. Slanina se je dvignila od 105 do 110 K, za ribo in sal, mešana slanina 100 K kg, ameriškan mast 91 K, domača mast 120 K, moka 25 K za št. 20c. Sladkor se je dvignil: kristalni sladkor 66 K, v kockah 74 K. V ostalem je trg nespremenjen.

g Cene živini v Pragi za 1 kg žive teže v češkoslov. kronah: volji 3 K 70 v do 8 K 50 v, biki 5 K 50 v do 7 K, krave 3 do 7 K, telice 5 K 50 v do 6 K 75 v.

g Cene žitu na Mažarskem padajo. Sedaj stane 100 kg pšenice 9.800 in rži 6.500 maž. kron.

RAZNO.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi po deželi sledeče poučne sestanke in predavanja v prvi polovici decembra:

1. V nedeljo 3. decembra v Rovtali (pom. okr. ekonom Matjašič o pravilnem obrezovanju, čiščenju, gnojenju sadnega drevja, o ravnanju z moštom) v Kostanjevici (pom. okr. ekonom Ambrož, o racionalnem gnojenju) in v Starem trgu na Štajerskem, v župnišču (okr. ekonom Wernig, o perutninarstvu in prašičjereji). 2. Na praznik dne 8. decembra v Mežici na Koroškem (okr. ekonom Wernig, o uporabi umetnih gnojil, o oskrbovanju travnikov in umni živinoreji). 3. V nedeljo dne 10. decembra v Prevaljah (isto predavanje), na Unču (pom. okr. ekonom Ma-

Gospodarski obzornik.

Kako moramo ravnati z letošnjim vinom!

Vinogradniki! Letošnja vina se večinoma ne držijo! Nekatera na zraku porjave, mnoga vina se pa pri natakanju tudi vlečejo. Kaj je temu vzrok? Letošnje skrajno slabo vreme med trgatvijo, ker je prišlo v vino veliko zemlje, glilobe, kvarljivih gliv in bakterijev, ki so edini povzročitelji omenjenih bolezni v njem. Kako se je treba nam ravnati?

1. Vino moramo pretočiti in sicer letos preje kakor navadna leta (prve dni decembra). S tem smo odpravili največjo nevarnost oz. nesnago iz vina.

2. Pred pretakanjem je nam napraviti poskus na stanovitnost vina in sicer za vsak sod posebej s tem, da vzamemo za poskušnjo po 1 kozarec vina in ga denemo na svetlo. V slučaju, da vino porjavi v njem, moramo žvepljati. Vzeti je na polovnjak (3 hl) eno do dve tretjini treščice azbestovega žveplja, ki tehta 20 gramov (25 treščic gre na pol kile); sicer odvisi količina žvepla od stanovitnosti vina samega. Na vsak način naj se pa žveplja 2 krat, polovico, ko je sod še prazen, drugo pa, ko je sod na pol poln.

3. Ako se vino vleče (kakor olje), potem naj se ga pri pretakanju močno prezrači (skozi cedilo, sito), seveda se mora obenem tudi zmerno žvepljati. Mnogokrat se tako vino noče spomladi čistiti, potem naj se doda vinu 10 gramov tanina (čreslovine) na 1 hl, in čez par dni se pa čisti z želatino (10—15 gramov želatine na 1 heloliter).

4. V novejšem času rabimo tudi z uspehom »natrijev bisulfit« (bel prah, ki močno diši po žveplu) namestu žvepla. Ako smo vino premalo žvepljali ali celo pozabili žvepljati in je vino v sodu porjavelo, potem rabimo fisulfit in sicer od 2—5 gramov na hl. Bisulfit se raztopi v vodi (četrta litra vode) ter se vlije v sod (kateremu smo odvzeli škaf vina), se dobro premeša, zalije in zabije. V vinu se namreč potem razvije isti hudi plin, kakor če bi žvepljali, kateri uniči vse kvarljive bakterije v njem.

5. Sode moramo držati vedno polne in snažne.

tjašič, o živinoreji). 4. V ponedeljek dne 11. decembra v Logatcu, v sredo dne 13. decembra v Gornjivasi in v četrtek dne 14. decembra v Gor. Logatcu (praktični tečaj o obrezovanju sadnega drevja, pom. okr. ekonom Matjašič).

g Obvesni pelletaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se prične s 1. januarjem 1923. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 10. decembra t. l. prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. učno izpričevalo, 5. ubožni list, 6. npravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu; skrbeti morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje kot neobvezan predmet ogledovanje glavne živine in mesa. Prošnjo je kolekovati s kolekom za Din 18.—, vsako prilogo pa s kolekom za Din 1.—
— Vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani, dne 21. novembra 1922.

g Primanjkljaj mesta Maribora znaša za leto 1923 3 milijone, 978 tisoč, 905 dinarjev. Dohodki so proračunani na 3 milijone, 631 tisoč, 657 Din 50 p, zdatki pa na 7 milijonov, 610 tisoč, 562 Din 50 p.

g Železniške vozove nameravajo v kratkem opet razsvetliti s plinom. Sedaj popravljajo svetilke.

Tedenske novice.

Domače novice.

d Kmetiska zveza v Brusnicah ima občni zbor 10. decembra po sv. maši v stari šoli z navadnim spredom. Poroča tajnik SLS iz Novega mesta.

d Občni zbor Kmetiske zveze v Šmarjeti pri Novem mestu bo v nedeljo 17. decembra po prvi sv. maši v društveni sobi, na katerem bo poročal tajnik OKZ v Novem mestu g. Munda.

d Ljudska preskrbovalnica se imenuje neka ljubljanska trgovina, ki ponuja po deželi slabo manufakturno blago za visoke cene. Menda so dobila poziv celo županstva, naj naročajo to blago za uboge! — Svarimo.

d Novi Wranglovei dohajajo. Spodili so jih Turki z Galipola ob Dardanelah. Sedaj jih bomo pri nas redili, naši ljudje bodo pa stradali.

d Slovenska banka, katere predsednik je bil pokojni Rado Legvart, se bo stvorila s Praprotnikovo Slavensko banko, iz katere mladoliberalci črpajo svoje strankarske milijone.

d Občina brez občinskih doklad bo prihodnje leto Dolenja vas pri Ribnici. Vse doklade bodo namreč plačali pivci in pljanci, katerim so naložili občinski davek. Pametno! Če ima 40 kron za liter vina, bo že še imel kake dve kronci za občino.

d Tafvine po kmetih se vedno bolj množe. To je znamenje, da naša varnostna služba ne deluje dobro kljub znatno pomnoženemu oboju. Vzrok tiči menda v tem, da so orožniki tako slabo plačani, da ne morejo vzdrževati rednih patrol.

d Ustanove za obrtnike in vdove obrtnikov. Trgovska obrtniška zbornica v Ljubljani razpisuje za leto 1922 a) deset ustanov za onemogle uboge obrtnike ali trgovce in sicer pet po 100 Din in pet po 50 Din; b) pet ustanov po 45 Din za onemogle uboge vdove obrtnikov ali trgovcev.

— Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 6. decembra 1922. Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

d Komedijski Pucelj in Žerjav sta se »skregala«. Pa ne zares, temveč ker se da iz tega prepira dobiti sijajen politični kapital. Gre za izvoz prašičev. Žerjav je zato, da se carina ne zniža — s tem se kolikor toliko prikupi Ljubljancem in to je vspricho volitev, ki se bodo vršile to nedeljo, nujno potrebno. Pucelj pa grozi z izstopom iz vlade, če se izvozna carina ne zniža. Ves čas, kar je bila v veljavi ta izvozna carina, je bilo vse dobro in Pucelj še malo ni mislil na odstop, sedaj naenkrat, ko so mesarji že množico prašičev po prav nizki ceni kupili, pa se »skregal« z dr. Žerjavom. Zakaj Pucelj ve, da državnoborske volitve niso več daleč in zato se je kmetu zopet treba prikupiti, čeprav je kmet pod vladno samostojnega ministra že milijone gor plačal. Sedaj pa ta komedija!

d Pozor, oblastva! Po mnogih krajih po deželi, zlasti po hribovskih vaseh, se kladijo raznovrstni klateži in lenuhi in beračijo. S sabo nosijo prazno steklenico in zahtevajo žganja. Zahtevajo, ne prosijo. Drugače daru sploh ne vzamejo. In kmetje ga jim dajejo, seveda. Boje se teh lumpov brez vesti. Ali oblastva zlasti orožništvo bi lahko malo bolj pazilo na take ljudi, ki so dvomljive vrednosti. Z beraškim postopacem, ki ima steklenico za žganje v malhi, kar v luknjo!

d Kdo bo kazen plačal? Vprašanje za višji šolski svet. Če kmetški otrok zamudi pol dne šole, pa se ne more opravičiti, mu naloži okrajni šolski svet kazen. Nekaj šol že nima učitelja oz. učiteljice od začetka šol. leta. Otroci postopajo in bodo vse pozabili, kar so kdaj znali. Kmetje se marsikje hudomušno vprašujejo, kdo bo kazen plačal. Ali okrajni ali višji šolski svet?

d Nov ravnatelj v ljubljanski bolnici je dr. Kosta Jeremič. Bolnica je vsled belgrajskega centralističnega izmozgavanja tako propadla, da nobea slovenski zdravnik neče več prevzeti njenega vodstva. — Včasih so se pa topli za to mesto.

d Umril je v Ljubljani polkovnik v pokoju g. Mihael Lukanc. 40 let je služil pri vojaki, vsi bivši naši starejši vojaki ga poznajo, ker je prihajal skozi dolgo vrsto let na vse kranjske nabore. Dosegel je starost 79 let. N. v m. p.!

d Ježica pri Ljubljani. Na Miklavžev večer 5. decembra priredi tukajšnji orlovski telovadni odsek igra-burko »Dva gluha«. Po igri razdelitev Miklavževih daril. Začetek ob 7. uri. Vsi prijazno vabljeni, zlasti pa mamice, da pripeljejo s seboj svoje malčke, katere bo sv. Miklavž prav bogato obdaril. Na svidenje!

d Bogoskrunstvo. V Somborju so jugofašisti napadli neko hišo, na kateri je bil grb s križem. Na križ so jugofašisti streljali in ga uničili. Oblasti bodo z jugofašisti primerno obračunala, če tega ne bo zabranil Pribičević, kogar pristaši so jugofašisti.

d Iz modernega sveta se imenuje romin, ki ga je spisal naš pisatelj Fr. S.

Finžgar. Snov je povzeta iz tiste dobe, ko se je tovarniški delavec, ki ga je izrabljaj kapital in ravnal z njim kot s sužnjem, začel zavedati svojih človeških pravic. Povest je pisana v lahko razumljivem, poljudnem in poučnem slogu ter jo bo vsakdo bral z velikim zanimanjem, posebno ker so v njej načrtana glavna načela socialnega vprašanja. Vse knjižnice naj takoj sežejo po tej nad vse lepi knjigi. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni in stane nevezana Din 30, vezana Din 44.

d V prepad je padel v nedeljo v Kamniških planinah jurist Josip Turk. Obležal je mrtev.

d Sv. Gregor. Prepozno došlo. 5 Din na razpolago!

d Izgubil je na semanji dan 13. t. m. na postaji Radeče pri Zidanem mostu ubog kmetič 1300 do 1400 dinarjev. Mogoče je tudi, da mu je denar kdo ukradel. Če je denar kdo našel, se prosí, naj ga proti primerni nagradi pošlje na naslov: Janez Kozinc, Ledina št. 46, p. Sevnica ob Savi.

Širom domovine.

CERKLJE OB KRKL

K dopisu v zadnji številki »Domoljuba« naj resnici na ljubo povem to-le: Kar je v našem občinskem odboru mož SLS, so razen dveh ali treh vsi razumeli, za kaj gre in so glasovali za sklep, kakršnega je naredil občinski odbor v Sv. Križu (na pobudo g. župnika Zupanca). Glavni hujakači pri nas so bili samostojneži: Puntar, Lajkovič (ki bi rad postal gerent) in pa Vahčić. Ti so potegnili tudi par naših odbornikov za seboj. V ta namen je bil pri samostojnem Lajkoviču celo zaupni sestanek. Posrečilo se je samostojnim, da so tri občinske seje, ki so razpravljale o mostu, razbili.

SMLEDNIK.

Po dolgem času odmora stopa naše izobraževalno društvo »Kvišku« zopet enkrat na oder. V nedeljo 3. decembra namreč priredi v društveni dvorani ob 3. uri popoldne žalogram »Garcia Morena«. Igra je jako primerna za sedanjí čas in našlo se bo pri pazljivem zasledovanju jako veliko koristi, zlasti za pravo krščansko prepričanje, ki se kaže na glavni osebi Garcia Morena. Zato ste vsi prav iskreno vabljeni. — V Zgor. Pirničah na podružnici smo dobili lepe jeklene zvonove. Cudili smo se, ko smo jih prvokrat zaslišali in nismo mogli verjeti, da tudi jekleni tako lepo pojo. Celotistim so ugajali, ki so bili v začetku nasprotni jeklenim zvonovom. V nedeljo 12. nov. so bili slovesno blagoslovljeni od domačega g. župnika. Farani! kdaj pa dobi farna cerkev tovarisa, da ne bosta ta dva tako osamljena? — Dne 26. t. m. se je poročil Franc Ločniškar, cerkveni pevec, član izobr. društva in orlovskega odseka z Marjanco Hujan iz Zg. Pirnič. Pri poroki je pevski zbor zapel svojemu članu in družbenici Marijini prelepo pesem. Novoporočencema želimo obilo božjega blagoslavlja v novem stanu. Na mnoga leta!

Iz D. M. v POLJU.

V nedelje dne 19. 11. 1922 je bil sklican od gotove strani sestanek v šoli v Zalogu, na katerem naj bi se ustanovila podružnica Kmetijske družbe za vasi Zalogo, Sp. Kašelj, Podgrad in Gradovlje. Razume se, da se samo zato ustanovi nova podružnica, da bodo prihodnje leto zopet en nasprotni delegat več na običnem zboru Kmet. družbe. Drugačega namena itak nimajo podružnice, ki so v liberalno-samostojnih rokah nego vsako leto enkrat izvoliti delegate liberalnega mišljenja, za kaj pozitivnega jim tako ni, to se vidi pri podružnici za občino D. M. v Polju, katera spi spanje pravičnega celo leto. Gospodje, ki ste se tako zelo trudili, da ste dobili podružnico v svoje roke, kaj ste pa vendar dobrega naredili celo leto? Kakor je videti, se število družbenih članov krči pod liberalno Plčvevo komando. Prepričani smo, da se bodo števila še bolj skrčilo, četudi liberalni veljaki vpisujejo kot

slane svoje nedorasle sinove in še celo svoje dekletke.

Naš občinski proračun za prihodnje leto je razpoložen. Iz njega posamezamo, da šole zavzemajo skoraj polovico vseh stroškov, ki so proračunjeni na ogromno vsoto K 81.617,80. V Zalogu na kron 85.092.—, v Dolskem na K 2.000.— Poleg tega pa še obrtna nadaljevalna šola na K 50.840.— To so grozne številke, ki bodo davek za l. 1923 precej dvignile. Treba je misliti na kritje, katerega pa ne bo drugje na lažji način dobiti kakor če se uvede davek za vino, kateri bi dal lepe tisočake. Od novega leta 1922 do 20. 11. t. l. se je v občini D. M. v Polju pototilo nič manj kot 1570 hl 81 l vina. Ako bi se ga do novega leta nič več ne stočilo, bi dala to lepo vsoto 209.912 kron, ako se obdavi s 100% t. j. 1 K 40 v od litra; to bi bilo toliko, kakor je sedaj državna trašarina. To bi bil znesek, kateri krije vse šolske potrebine in še za druge stroške bi nekaj ostalo. Mojte, predvarite.

SMARTNO PRI LITLI.

Izobraževalno društvo priredi v nedeljo 3. dec. pop. igre enodejanske »Ivanec in prvo javno predavanje z zelo važno igrarino. Začetek ob poltrih popoldne.

Dobra gospodinja skrbi,

da ima njena hiša pri najmanjših izdatkih vseeno sneženo onelo perilo. Zato uporablja ona le MILO z znakom „GAZELA.“

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Melernikove dobe.

Spisal t Peter Bohinjec.

(Dale.)

III.

Tam od Komende proli Bideršici stojajo temni obrazi v temni noči. Fundežki-nega Groggo ali Malega Groggo s šepasto nogo že poznamo. Počasi se maje in jezno

škriplje z zobmi nad ponosnim napa-dom. A tudi njegov spremljevalec na levi šepa in kolne drevo, raz katero je padel.

»Proklela hruška, da si me polomila. Tako prijetno sem sedel na debeli veji in kukal skozi okno beneficijatove hiše, koder so gospodje melali lepe karte, da bi bil kar zavpil: Pagal ullimol! Kar zavrvi plav zvona in poskočil sem kviškoma na tla ter si izvnil nogo ali ka-li? Burkaša, ali nimaš nič mazila za mojo nogo?«

»Tako je govoril šepajoči Urbanovčev Janez z Mlake in se ozrl po ženski, ki je korakala z loncem na rami poleg velikega fanta Golobarja iz Kaptlje vasi.

Nizko, zaraščeno grmovje se je razprostiralo pred njimi in Burkaša obstane, pa pravi:

»Zdaj smo že na varnem. Kar lezi pod la-le žrm, Janez!«

Urbanovec slegne svoje dolge pete po snegu in sezujje čevlji, ženska mu preliplje nogo ob členku, sede tudi sama na tla in se upre s svojo nogo ob njegovo zdravo nogo, pa pravi:

»Janez, zdaj-le pa zamiži!«

In Burkaša mu polegne bolno nogo oberoč, da je kost zaškripala in ranjenec bolešno vzkljknil.

»Je že dobro, Janez! Noga je bila izvinnjena!« reče ženska in polegne iz malhe piskerček z mazilom ter namaže nogo.

Urbanovec zavije boso nogo spel v čunje in čbuje čevlji. Spremljevalci so stali ob strani in se smejali spretni ženski. Ta na pomaga Urbanovcu na nogo in spel počasi korakajo dalje, maneč si roke.

Bolj v ospredju sta korakala še dva možka. Eden je bil Kovačev Tine s frale, mladenič z dolgo brado, drugi pa Glažarjev Jur iz Zapog, mežnarjev sin. Jezila sta se nad spremljevalci, ki so zaostajali, in enomer obračala puške na ramah.

»Čisto sem mislil, da spravimo noči kaplančka s pola,« pravi Tine in zavije iz gošče na plan.

»Je zvit kakor kača,« doda Jur in ustavi. »Ali naj počakava nli naj greva dalje?«

»Kaj bova čakala? Saj veš, da se bo Fundežkin Grogga danes obolavjal, kar se bo mogel. Misli je, da se bo pobahal s Huberjevo dvocevko pred Velikim Groggom, pa ne bo nič. Saj še jaz nerad slopim pred harambašo, ker prihajamo praznih rok.«

»Kaj se hoče? Ukori nam ne uide. Kar zavijva jo v jarek.«

Za Grmovjem se vleče dolg jarek, zvan Sidole. Začenja se pri Vodica in sega do Vogljan. Na eno stran jarka meji vodiška fara, na drugo komendska in za njo cerkljanska. Jarek je zaraščten in seminja lomijo v njem mlinske kamene. Pravijo, da je reka Kokra tekla nekaj po ti slrugi in da se je pri Povodju slekala v Savo. Nedaleč od Sidol vede skozi gozd lepá, ravna in široka cesta z jarki ob straneh. To je stara cesta, najbrže rimska, ki je šla iz Drnovega preko Zecj v Veglie in odlod v Kranj.

V tem sidolskem jarku so imeli rokovnjači svoje zavetišče. Ker se Veliki Grogga ni čutil več varnega v Udnem borštu po smrti kapitana Vranjeka, se je s svojo mnogoštevilno družbo preselil v Sidole. Le Tacman je kol domačin gospodaril in peharil krog Teneliš s svojo skupino.

Tislo noč je bilo kurjavišče v Sidolah. Od blizu in daleč so prihajali rokovnjači in križarji, malharice in planšarice.

Kovačev Tine in Glažarjev Jur sta že zapazila od daleč velik cgenj, poleg ognja pa z ljubjem napravljeno s'reho. Da bi polopila žalost in obenem naznanila prihod, začnela peli:

»Rufa nas dernica:
karnova večtro sem spalala
Karnova večtra je bonova,
oj bonoval!«

Kar se oglasi osemdesletni starček z visokim čelom in kosmalim kastorcem: »Ti lobov kumerč, da li je prefak upelovl!«

¹ Kliče nas deklica: Mesno juho sem skuhalo; juha je dobra, oj dobro!

² Ti slab človek, da li je duhovnik ubežal.

Zakaj?

Zato ker je volk nesto množino surna, pletna, parhanta in hlačev-ne prejelo iz inozemskih tovarcn, ter pr. čaja po čud. vlt. n azkih cenah volatrg: vina R. Stormack, Col, a 305
Cenik s tisoč sliami zastoji.

Naznanilo. Cenj. občinstvu, čast. duhov-nični ter rojakom Primorcem naznanjam, da sem **PREMESTIL SVOJO KROJACNICO** iz Strnišča na HOMEČ, »Društvni Dome«, pri Domžalah — ter se za izdelavo vseh vrst oblike najtopleje priporočam. A. KOSTA, krojaški mojster. 5112

Preklic. Ivan Meznaršič, posestnik in gostilničar v Meliki, svarim vsakoga, kateri bi kaj dal na moje ime mojemu sinu JOSIPU Meznaršiču, bodisi v denariu ali v blagu, da nisem plačnik za njega — IVAN MEZNARŠIČ, posestnik in gostilničar. 5100

Lepo, črno
Istrsko in hrvatsko brinje
dohite po najnižji cení pri MIHAELU OMAHINU v Višnjgori. 4838

Iščem vajenca, kateri bi imel veselje do umetnega mizarstva. — Ponudbe na: ALOJZ KOSIR, umetni mizar, LJUBNO pri Podnartu, Gorenjsko. 5057

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti

PALMA

kaučuk potpepnike in potplate

ŠIVALNI STROJI!

Za šivilje najmodernejši izdelek nemških tovarn, kar jih je do danes izumila svetovna tehnika! — Dvojen dobiček: prvi si nabavite najmodernejši stroj, drugi si pa prihranite najmanj tisočak v žepu. Večletna garancija. — FRANC HAMBURGER, Irgovec, MOSTE pri Ljubljani.

Kovaškega vajenca

poštenih staršev sprejme takoj Slavko Urbančič, kovaški mojster. Fužine štev. 12 pri Ljubljani.

DVOKOLESA emafiramo in z ognjem ponikljamo v lastnih delavnicah in shranimo preko zime. F. BATEL, »TRIBUNA«, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

ŠIVALNI STROJI

»ORIGINAL VICTORIA«

naiboliši z 10-letnim jamlvom dospeli. Cene primerne! LOVRO REBOLJ, KRANJ, Kokrško predmestje štev. 24. 5050

Iščem DEKLO, kateri bi opravljala 2 kravi in druga hišna dela. — Iščem hišno, kateri zna nekoliko šivati. sprejememo. — Ponudbe na naslov: EMA POLLAK, Ljubljana, Eriavčeva cesta štev. 12

UČENCA pošlenih staršev, zdravega in krepkega, sprejme takoj pod najugodnejšimi pogoji: brena, stenovanje in ev. tudi obleka, FRANJA STARY, slaščičarna in meščičarja, KRŠKO ob Savi.

BRINJE

prvovrstno hrvaško in istrsko, se dobi pri FRAN POGACNIKU, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36

Več hlapcev

sprejme graščina na Sp. štajerskem profi dobi plači. — Ponudbe pod »Zanesljivost!« 4836 na upravnštvo »Domoljubac.« 4836

Poroč. prstani
Double verižice
Senske u e
Bučlike
Že ne ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Pre. arnova 1.

Sube gobe,
deteljno in korenjevo seme, proso, fi-
žol in druge deželne pr delne kupuje
po najvišji ceni
Sever & Komp., Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

Naprodaj je po jako nizki ceni, še dobro ohran.
1 stružnica, 1 okrožna žaga, 1 parni kotel,
zelo pripravno za malo mizarstvo kje na deželi.
Naslov pod: Poštno ležalce Kranj, štev. 1500.

Fižol in semensko deteljo
kupuje **FRAN POGAČNIK,** Ljubljana,
Dunajska cesta štev. 36. 5015

NA VELIKO IN MALO!
Pri-
poročamo **najboljše šivalne stroje**
za ročniško in obrtno rabo, potrebščine za šivilje,
krojnice in čevljarje. — Etimo pri: **JOSIP**
TRTULJINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.

Ženske lase. Vse nabiralce las obvestim,
da kupujem na malo in ve-
liko zmešane in rezane lase ter plačam vedno po
najvišji dnevni ceni. Izdelujem gledališke vlasulje
moderne podlage. Lepe lasne kite od 130 K naprej.
Ce želite, pošljite mali vzorec las in ceno. Angle-
ške in Solinger-BRITVE I. v. Barvilo za lase. Mila,
dišave, lasne mrežice. Boulevard-voda proti izpadanju
las. Točna postrežba. — **L. dolenska lasna indu-**
strija, I SVETEC, Novo mesto. 4397

LEPO, ČRNO, NOVO ➔ **BRINJE**
oddaja najceneje **Ivan JELACIN,** Ljubljana

150 kron na dan
lahko vsak zasluži doma v svojem kraju s proda-
janjem nekega izdelka. Kdor hoče zaslužiti, naj
mi pošlje svoj naslov in znamko za odgovor.
Josip Batič, Litijska 75.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šiv-
valnih **F Batjel** Ljubljana, Stari trg 28.
strojev Sprejme se v polno po-
pravo za emailiranje z ognjem in poniklanje

DVOKOLESA, OTROSKI VOZICKI,
SIVALNI IN RAZNI STROJI.
»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vo-
zičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

»Janez, kam pa nosiš kože v stroji, ko zakolješ
kravo, junca, tele, prašiča itd.?« — »Kam drugam,
koč v strojarjo Jakoba Planinška v Kandiji pri
Novem mestu. Tam izdelujejo najfinije usnje
vseh vrst domačega izdelka. Ako hočeš tudi ti
imeti fino usnje, nesi tja kožo v stroji in zado-
voljen boš!« — Priporoča se: **JAKOB PLANIN-**
SEK in F. MURN, strojarna, Kandija.

KMETOVALCI, POZORI
➔ **PRAVO DOMAČE PLATNO** ➔

za rjuhe in perilo, lastni ročni izdelek, ima v
zalogi tkalnica »KROSNA« v Ljubljani,
Zrinskega cesta št. 6 (nasproti cerkve sv. lo-
žefal). — Tu sprejemamo laneno prejo v tkanje.
— Za platno pošljemo vzorce na zahtevo. —
Cene zmernel ugodna prilika za neveste!

Lanene tropine ročno prešane pro-
daja **AL. TRAMBUS,**
izdelovanje lan. olja, Golobrd 28, Medvode.

BLUZE, spodnja krila, predpasniki,
oprema za novorojenčke se
najceneje kupi pri:
A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS,
LJUBLJANA, Mestni trg štev. 19.

Lepa novo zidana
➔ **HIŠA,** ➔
2 veliki sobi in 2 kuhinji, jedilna shramba, klet,
drvarnica itd., njiva, pri veliki cesti blizu Mari-
bora in tovarni; stanovanje takoj na razpolago;
proda se takoj za ceno 600.000 kron od last-
nika **FRAN PODLIPNIK,** Maribor-Tezno štev. 37.

Vsako množino dobrega
SENA
dobavlja po zelo ugodnih cenah firma
FRAN JENKO, Ljubljana
KREKOV TRG ŠT. 10.

Hlode gojzdove, trame, deske
in drva ponudite **LESNI DRUŽBI ILIRIJA,**
Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8,
pred sodnico. Plačujete se najvišje dnevne cene.

Cerkvenik ob enem farovski hlapec, nava-
jen konj in gospodarstva, v sta-
rosti 30 do 40 let, trezen in pošten, ki bi hotel
dalje časa ostati pri hiši, se sprejme v službo z
novim letom. Ponudbe z navedbo plače in sta-
rosti na župni urad **STRUGE,** pošta Videm-
Dobrépolje. 5009

Ženitna ponudba Mladič, dober
rokodelc, v 27.
letu, naobražen, simpatičen, mirnega značaja, z
lepim kapitalom, se želi seznaniti z gospodsko
ali mlado vdovo zaradi takojšnje ženitbe. Pred-
nost imajo one z malim posestvom ali trgovino.
Tajnost zajamčena. Le resne ponudbe na upravo
»Domoljuba« pod »Mirna bodočnost 4937«.

Miklavže, parkejine, medene ko-
lače, kekse, kandite
in vseh vrst lecta

po najnižji ceni v tvorniški
zalogi
A. Pöschl,
Ljubljana, Gosposvetska c. 7.

Miši-odgane
stenice-čurki in vsa gola-
zen mora poginuti ako porabljate
moja najbolja preizkuš. in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljsk. in hišnim mišim 28 K, za podgane
28 K, za ščurke, 30 K, za stenice 28 K, uničev. mo-
ljiv 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti
ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki
in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčes suna sadju
in na zeleni, 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K.
Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp.
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Prvovrstna
umetna gnojila
dobavlja najceneje veletrgovina
Vinko Vabič, Žalec
Slovenija.
Jamstvo za vsebino.
Vse vr. te v zalogi:
18% Thomasovo žlindro, 40—42% kalijevo
sol, 18—20% kostni superfosfat, 15% rud-
ninski superfosfat, 15—17% apneni dušik.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!
Ljudska posojilnica v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. jan. 1923 po
➔ 5% ➔
brez odbitka rentnega in invalidnega davka

Ljudska posojilnica v Ljubljani je
največja slovenska posojilnica in je
imela koncem septembra 1922 nad
110 milijonov kron hranilnih vlog
in nad 1,100.000 kron rezervnih
zakladov. — Posojila se dovolju-
jejo na osebni kredit (proti me-
nici), na hipoteke in v tekočem
računu.